

Yksi on yhtä paljon kuin kaksi

Keskustan linjaukset yksin elävien suomalaisten aseman parantamiseksi

Yksin elämisen kasvava ilmiö

Yhä useampi suomalainen asuu yksin. Kun kolmisenkymmentä vuotta sitten Suomessa oli yhden hengen asuntokuntia alle 500 000, nyt niitä on yli miljoona. Aikuisväestöstä joka neljäs asuu yksin. Kaikkiaan yksin eläminen on lisääntynyt eniten keski-ikäisten joukossa.

Myös yhden vanhemman lapsiperheiden määrä kasvoi 1990-luvun lamavuosina. Kaikista lapsiperheistä yhden vanhemman perheitä on 20 prosenttia. Lapsia näissä perheissä on hieman yli 180 000.

Keskustan tavoitteena on yksin elämiseen liittyvän yhteiskunnallisen muutoksen tunnistaminen ja yksinelävien arjen ongelmakohtien entistä parempi huomioiminen päätöksenteossa. Haluamme nostaa väestöryhmän vahvemmin esiin. Otamme huomioon, että yksin elämiseen liittyvät kysymykset kytkeytyvät kaikkiin politiikan lohkoihin.

Yhteiskunnan pitää mahdollistaa erilaiset elämänvalinnat. Ihmisarvoon ja elämän merkityksellisyyteen tai yhteiskunnalliseen asemaan nuo valinnat eivät saa vaikuttaa.

Muutosvauhti yksinelävien määrässä on ollut hurja.

Sama ilmiö näkyy muuallakin maailmassa - meillä tosin eurooppalaisesti verrattuna poikkeuksellisen vahvasti. Yhteisöllisestä agraariyhteiskunnasta ja tiiviistä työläisasumisesta on siirrytty länsimaissa uuteen vaiheeseen. Yksin elämisen ilmiö on osa kaupungistunutta Suomea. 49 prosenttia Helsingin asuntokunnista asuvista asuu yksin. Turun keskusta-alueella taas kymmenestä asunnosta seitsemän on yhden hengen kotitalouksia. Kaupunkilaisuus yksin elävien joukossa korostuu eri tavoin riippuen sukupuolesta ja ikäluokasta. Kaikenikäisistä yksineläjänaisista asuu kaupungissa enemmistö, samoin alle 40-vuotiaista miehistä. Sen sijaan yli 40-vuotiaista yksineläjämiehistä enemmistö asuu maaseudulla.

Ilmiön taustalla heijastelee myös nuorten aikuisten omien kotitalouksien lisääntyminen. Meillä muutetaan kotoa pois varsin varhain. Toisaalta nuoruuden pitkittyminen näkyy; ensisynnyttäjien keski-ikä on noussut vuosi vuodelta ja oikeaa kumppania ja siten ensimmäistä pysyvää parisuhdetta saman katon alla odotetaan pitkään.

Näkyypä ilmiössä myös parisuhteiden toinen ulottuvuus - moni yksin asuva on parisuhteen päättänyt henkilö. Parisuhteet ovat nykyisin monimuotoisempia. Avioliiton rinnalle ovat yleistyneet avoliitot, jotka purkautuvat avioliittoja herkemmin. Moni seurustele-

va pari ei myöskään asu samassa taloudessa, joten heidät tilastoidaan yksineläviksi. Kaikkiaan yksinasuvien ja perheväestön välillä tapahtuu nykypäivänä paljon liikkuvuutta – kumpikaan elämäntilanne ei välttämättä ole pysyvä.

Yksin elämisen kasvavassa ilmiössä kristalloituu muuttunut käsitys parisuhteista taloudellisen turvallisuuden luojana ja toisaalta voimistunut naisten itsellisyys. Enää nainen ei tarvitse miestä yhteiskunnallisen asemansa takaajaksi.

Vaikutuksensa on myös pidentyneellä eliniällämme. Puolisoiden elämä ei jatku yhtä pitkään. Lesket ovat merkittävä osa yksineläjien väestöryhmää.

Yksin eläminen elämänmuotona

Tilastojen mukaan yksinelävien enemmistö on työsikäyvää aikuisväestöä. Tämä fakta ei välttämättä osu yksiin pinttyneiden mielikuvien kanssa. Yksin elämiseen kytkeytyy vahvoja stereotyyppioita.

Keskustan mielestä yksin eläminen on elämänmuoto. Osalle yksin eläminen on elämänvaiheiden myötä tieksi tasoittunut todellisuus - ei välttämättä toivottu, mutta todeksi hyväksyttävä. Joillekin yksin eläminen on tietoinen valinta, samalla tavalla kuin perheellisyys toisille. Yksin elämisen vaihe voi olla pysyvä tai sitten ei - aivan samoin kuin perhe voi olla pysyvä tai sitten parisuhde päätyä eroon. Yllättävää kyllä, perhekeskeisessä maailmassamme perheettömyyttään joutuu yhä selittelemään.

Herkästi asetamme perheelliset ja yksinelävät myös vastakkain. Tästä Keskusta haluaa irtisanoutua. Yksinelävä on yhtä arvokas kuin perheellinen. Oleellista on ymmärtää, että yksinelävältä ei välttämättä omasta mielestään puutu mitään.

Yksinelävien elämänkaaren malli on erilainen kuin perheen elämänkaari. Heillä on erilaiset kriisipisteet. Yksin eläminen on siis prosessi aivan samoin kuin parisuhteeseenkin kasvaminen. Siinäkin on erilaisia vaiheita. Yhteiskunnassa tulisi lisätä tietämystä yksin elämiseen liittyvistä kysymyksistä.

Ei tietoa, ei tutkimusta

Yksin elämisen ilmiö tunnistetaan toistaiseksi melko heikosti. Sosiaaliturva-, etuus- ja verojärjestelmämme on menneiden vuosikymmenten aikana suunniteltu pitkälti suuremman perhekoon tarpeita ajatellen.

Markkinatalouden lainalaisuuksilla toimivat tahot ovat vähitellen alkaneet oivaltaa ja siten hyödyntää yksineläjien omaleimaisuutta ja tarpeita kuluttajina. Kauppojen hyllyille on vähitellen ilmestynyt elintarvikkeista pakkauskokoja, jotka soveltuvat yhden hengen talouteen. Sen sijaan poliittisesti yksin elämistä ei haluta markkinoida. Tutkimuksen mukaan esimerkiksi suomalaisissa viime vuosien vaalikampanjoissa yksinelävät eivät ole halunneet korostaa elämäntilannettaan kampanjavalittina, vaan pikemminkin häivyttää sen. Perheelliset sen sijaan korostavat mielellään taustaansa tältä osin ja pitävät sitä vaaleissa valituksi tulemista edesauttavana tekijänä.

Julkisella sektorilla yksineläviä ei siis juurikaan vielä tunnisteta yhteiskunnallisesti merkittäväksi väestöryhmäksi. Tämä johtunee osin ryhmän jäsenten moninaisista taustoista.

Kun yksinelävät eivät itse välttämättä halua vahvasti identifioitua ryhmäksi ja tutkimuksen puolella asiaa ei tunneta tarkasti, politiikkatoimia on vaikea kohdentaa. Toinen haaste on käsitteiden hajanaisuus. Yksistään viranomaiskaavakkeissa ryhmällä on useampi nimitys. Väestötieteessä yksinelävää nimitetään perheeseen kuulumattomaksi, Suomen virallisessa tilastossa perheettömäksi, verohallinnossa perheettömäksi henkilöksi. Nämä määritelmät rakentuvat perhenormin ympärille. Perushenkilö on se, jolla on perhe. Asuntokuntatilastoissa yksinelävät määrittyvät asuntoon rekisteröitymisen kautta yhden hengen asuntokunnaksi. Tutkimuksissa ja tiedotusvälineissä yksinelävät määrittyvät lähinnä yksinäiset - sanan kautta.

Eräs yleinen yksineläviä määrittävä tekijä on siviilisääty. Siviilisääty määrittyy suhteesta avioliittoinstituutioon. Yksin asuvien ryhmän määrittäjänä siviilisääty on kuitenkin erityisen huono, sillä siviilisäädyltään naimaton, eronnut tai leski voi olla avoliitossa tai yksinhuoltaja. Erilaiset määritelmät luovat kuvaa hyvin hajanaisesta ryhmästä. Se hankaloittaa tilastollisen tiedon keräämistä ryhmästä.

Kun yksinelävien määrä jatkaa kasvuaan, on tilas-

tollisen tiedon kokoaminen tästä joukosta välttämättömyyttä, jotta julkiset palvelut kykenevät vastaamaan joukon tarpeisiin. Silloin toimeentulon tasoa, asumisolaja, perusturvan riittävyttä ja erityistarpeita, jotka koskevat koko yksinelävien joukkoa, on käsiteltävä kokonaisuutena. Yksinelävien arjen haasteet on myös paremmin tunnistettava osana sosiaali- ja terveydenhuollon koulutusta sekä yhteiskunnallista tutkimusta.

Yksineläjien taloudelliset haasteet

Suomessa eriarvoisuus on kasvanut viimeisten vuosikymmenien aikana. Tuloerojen kuilu on leventynyt ja köyhyys lisääntynyt. Yksineläjän arki on turvattomampi ja haavoittuvampi kuin parisuhteessa elävän ihmisen. Yksinelävällä taloudellinen riski kohdistuu sataprosenttisesti yhteen ihmiseen. Turvaverkko on olematon, jos yksinelävä joutuu työttömäksi tai sairastuu.

Suomalaisen köyhyyden vähentäminen edellyttää erityisen huomion kiinnittämistä yksineläviin. Yksin eläminen on merkittävä köyhyysriski. Kun arjen kustannuksia - asuntoa, sähkölaskua, lämmitystä, lehtilaskua, kauppalaskua, vakuutuksia ja nettiliittymää on kahden sijasta maksamassa vain yksi ihminen, kulut kuormittavat huomattavasti enemmän. Tasa-suuruiset etuudet ja maksut eivät merkitse samantasoista hyvinvointia yksineläville yhdessä elävien skaalaedun edun eli kustannusten jakamisen vuoksi.

Tilastollisesti suuri määrä yksinelävistä tai yhden aikuisen perheistä joutuu turvautumaan yhteiskunnan taloudelliseen apuun. Sosiaaliturva on erityisen tärkeää. Se luo turvaa ja tukea, jota muuten ei välttämättä ole. Suurten kaupunkien toimeentulotuen tilastoissa yksinelävät korostuvat; yli 70 prosenttia toimeentulotuen kotitalouksista on viime vuosina ollut yksineläjiä. (Stakes 2011) Joka kolmas yksin asuva elää alle pienituloisuusrajan. Yhden vanhemman talouksista noin joka neljäs on pienituloinen. (Tilastokeskus 2013)

Keskustan tavoitteena on yksinelävien köyhyyden vähentäminen. Perusturvan vahvistaminen ja verotukselliset keinot ovat työllisyyden ohella tehokkaimpia ratkaisuja köyhyyden vähentämiseen myös yksinelävien osalta.

Aika ajoin keskusteluun nouseva perhekohtaisen verotuksen malli ei ole kannatettava eri elämäntilanteissa elävien suomalaisten yhdenvertaisuuden vuoksi. Niin ikään uusien veronluonteisten maksujen yhteydessä tulisi välttää niiden määräytymistä kotitalouskohtaisina maksuina. Tällöin maksut kohdistuvat yksinelävän talouteen yhdessä elävien tulonsaajien kotitalouksia enemmän. Täten esimerkiksi vuonna 2013 voimaan tullut ”Yle-vero” on maksurakenteeltaan oikeudenmukaisempi kuin sitä edeltänyt kotitalouskohtainen televisiolupamaksu. Sen sijaan kotitalouskohtaisuus olisi oikeudenmukainen kotitalousvähennys-järjestelmässä yksilöperustaisen verovähennysoikeuden sijaan. Nyt kahden samanlaisen asunnon remontointiin saa yhteiskunnan tukea erisuuruisen summan riippuen siitä, asuuko kotitaloudessa yksi vai kaksi vähennykseen oikeutettua henkilöä.

Yksin elävistä yli kolmannes on yli 65-vuotiaita ja täten eläkeläisiä. Professori Nicholas Barr arvioi talvella 2013 suomalaisen eläkejärjestelmän kokonaisuuden toimivaksi ja kestäväksi. Barr kuitenkin kiinnitti erityistä huomiota yksinelävien eläkeläisten taloudelliseen asemaan suhteessa pariskuntiin.

Matti Vanhasen II hallituksen keskeisimpiä saavutuksia oli takuueläkkeen luominen toimeentulon turvaksi kaikkein pienituloisimmille eläkeläisille. Muutoin hyvän uudistuksen erääksi ongelmakohtaksi on muodostunut yksinelävien takuueläkeläisten toimeentulo suhteessa pariskuntiin. Toisin kuin kansaneläkkeen, takuueläkkeen suuruuteen eivät vaikuta henkilön perhesuhteet. Sellaiset parisuhteessa elävät henkilöt, jotka saavat kansaneläkkeensä täydennykseksi takuueläkettä, saavat nyt yhteiskunnalta tukea enemmän kuin vastaavat yksinelävät henkilöt. Asia on sikäli merkittävä, että enemmistö, kaksi kolmasosaa takuueläkkeen saajista elää yksin. (Kela)

Keskusta pitää tarpeellisena selvittää takuueläkettä täydentävän yksineläjäkorotuksen vaikutuksia ja kustannuksia.

Asumisen kipurajalla

Asuminen on meille kaikille säännöllinen ja suurin menoerä arjessamme. Asumisen hinta korostuu erityisesti yksinelävien elämässä. Yksiöiden ja pienten kaksioiden kysyntä, varsinkin suurimmissa kaupungeissa ylittää tarjonnan ja juuri näiden asun-

tojen osalta sekä neliöhinnat että vuokrahinnat ovat kohonneet hyvin korkeiksi. Kipuraja on ylitetty.

Nopeinta neliöhintojen nousu on ollut yksiöiden kohdalla, toiseksi nopeinta kaksioiden kohdalla. Tämä yhdistettynä yksinelävän jakamattomiin asuinkustannuksiin aiheuttaa sen, että asumiskustannukset nielevät suuren osan tuloista.

Kaikki elämis- ja asumismenot yhteenlaskettuna työssäkäyvällä yksinelävällä jää Tilastokeskuksen mukaan keskimäärin käteen 364 euroa, parisuhteessa elävällä noin kaksi kertaa enemmän. Siitä yksinelävän on vaikea saada sukan varteen paljoakaan - ja se taas lisää arjen haavoittuvuutta yllättävän tilanteen kohdatessa.

Erityisesti julkisen asuntotuotannon tulisi kyetä reagoimaan pienten asuntojen tarpeen lisääntymiseen. Valtion pitää kantaa tässä vahvaa vastuuta. On kyettävä tuottamaan neliö hinnaltaan edullisempia pienasuntoja. On myös kyettävä uudistamaan asuinstukijärjestelmä ja yksinkertaistamaan se. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota tonttipolitiikkaan, jotta yksinelävillekin olisi tarjolla mahdollisuus monimuotoiseen asumiseen. Emme voi vaatia, että jokaiselle yksinelävälle on kohtuullista asua koko elämänsä yksiossa.

Konkreettisin muutostarve kohdistuu työn perässä muuttamiseen kytkeytyvään lainsäädäntöön. Tuloverolain mukaisesti työasuntovähennyksen saa tilanteessa, jossa varsinaisen työpaikan sijainnin vuoksi on joutunut vuokraamaan käyttöönsä työasunnon. Vähennykseen on oikeutettu silloin kun omassa, varsinaisessa asunnossa kotipaikkakunnalla asuu puoliso tai alaikäinen lapsi. Yksineläjälle tai erotilanteessa etävanhemmaksi asettuneelle ei anneta mahdollisuutta vähennyksen hyödyntämiseen. Lainsäätäjät ei siis ole arvottanut yksineläjän ihmissuhteita ja juurtumista vakituiselle asuinpaikkakunnalleen yhtä merkittäväksi kuin perheellisten osalta. Niin ikään etävanhemman osalta arki saattaa kohtuuttomasti hankaloitua kun vaikkapa viikonlopputapaamisiin ei ole mahdollista järjestää asumista läheltä lasten varsinaista kotia. Keskustan tavoitteena on asettaa eri elämäntilanteissa olevat suomalaiset yhdenvertaiseen asemaan ja laajentaa työasuntovähennys koskemaan myös yhden hengen talouksia.

Hyvinvoiva yksinelävä

Keskusta haluaa kiinnittää huomiota yksinelävien kaikkinaiseen hyvinvointiin ja pyrkii parantamaan palveluja niin, että ne vastaisivat paremmin myös yksinelävien tarpeita.

Asiaa ei tutkimuksiin nojaten sovi ainakaan vähentellä. Yksinasuminen, varsinkin yhdistettynä toimeentulon niukkuuteen, saattaa heikentää joidenkin ihmisten terveyttä. Yksinelävien taloudellisella ahdingolla on todettu olevan yhteys yksinelävien kuolleisuuteen (Roelfs). Siviilisäätäjien kuolleisuuserot ovat kasvaneet Suomessa. Naimattomien, eronneiden ja leskien varhainen kuolleisuus on korkeampaa kuin naimisissa olevien. (Koskinen & Martelin 2007) Yksinelävillä on myös todettu olevan suurimmat terveydelliset erot muihin väestöryhmiin verrattuna. (Joutsenniemi 2007)

Yksin eläminen rinnastetaan usein yksinäisyyteen. On totta, että joillekin yksinäisyys on riipivää ja siksi yksinäisyyttä tulee pyrkiä poistamaan erilaisin yhteiskunnallisin toimenpitein ja ennen muuta jokaisen suomalaisen lähimmäisvastuulla. Mutta aivan yhtä lailla yksinelävällä voi olla rikas sosiaalisten suhteiden verkosto ympärillään. Kaikille meistä läheisin ihminen ei ole perheenjäsen. Ilman puolisoa elävä saattaa olla monen muun läheisen arjessa korvaamaton; huolehtia sisaruksistaan ja heidän lapsistaan, hoivata iäkkäitä vanhempia, kulkea kummilastensa rinnalla tai auttaa ystävää hädässä.

Yksinelävän sosiaaliseen verkostoon tulisi lainsäädännössä panostaa nykyistä paremmin, jotta perhestatukseen liittyvät etuoikeudet olisivat myös yksinelävien oikeuksia. Esimerkkinä tästä mainittakoon työpaikkojen ryhmähenkivakuutukset, joissa saajana tulisi kuolemantapauksen sattuessa voida olla joku muukin henkilö kuin puoliso tai lapsi. Keskusta esittää myös harkittavaksi perintöverotuksen muutosta siltä osin, että yksineläjällä olisi mahdollisuus testamentata omaisuuttaan ja varallisuuttaan jollekin läheiselleen vastaavalla, alemmalla perintöveroprosentilla kuin lasten ja puolison osalta nyt on mahdollista.

Yhden vanhemman perheiden puolella

Keskusta kiinnittää politiikassaan erityistä huomiota yhden vanhemman perheiden asemaan. Osa yksinhuoltajista ja yhden vanhemman perheistä määrittelee itsensä mielellään perheen kautta, yhdeksi lapsiperheen muodoksi. Osa yhden vanhemman perheen aikuisista taas samastuu yksineläviin – kotitaloudessa kun ei ole muita aikuisia ja esimerkiksi samat, elleivät rankemmat toimeentulon ongelmat koskettavat niin yksineläviä lasten vanhempia kuin muitakin yksineläviä.

Yhden vanhemman perheessä eurot joudutaan usein laskemaan tarkemmin, kun elättäjiä on kahden sijasta yksi. Köyhyyskään ei ole tavatonta, oli sitten kyse suhteellisesta tai absoluuttisesta köyhyydestä. Yksinhuoltajaperheiden köyhyys on kasvanut viimeisen 10 vuoden aikana huomattavasti. THL:n toimeentulotukitilaston mukaan lähes neljännes yhden vanhemman perheistä saa toimeentulotukea.

Perhevapaiden käytön yleistyminen ja lamavuosina tehdyt perhe-etuuksien leikkaukset ja ostovoiman heikkeneminen selittävät pienituloisuuden kasvua. Taustalla on myös koulutuseroja. Erot ovat kasvaneet viimeisen 15 vuoden aikana.

Merkittävin köyhyystekijä on kuitenkin työttömyys. Yhden vanhemman perheessä Työvoimatutkimuksen (2011) mukaan yksinhuoltajaaideista 16,4 prosenttia oli työttöminä. Määrä oli yli kaksinkertainen kahden vanhemman perheen äiteihin verrattuna. Myös hoitovapaan jälkeiseen paluuseen työmarkkinoille pitäisi kiinnittää erityistä huomiota juuri yksinhuoltajaitien osalta.

Kokopäivätyö suojaa tehokkaimmin etenkin yksinhuoltajia köyhyydeltä. Pohjoismaissa köyhyys kohdistuuakin muihin yksinhuoltajiin kuin kokopäivätyössä toimiviin. Yksinhuoltajien on vaikeampi kuin kahden huoltajan perheissä yhdistää lastenhoito, lapsen sairastumisen ajan hoito ja työelämä. Haasteet kasvavat, jos kyseessä on päivätyön asemasta vuorotyö. Suomessa ei ole pienten koululaisten iltai- eikä yöhoitoa lainkaan. Tähän Keskusta haluaa muutoksen. Alle kouluikäisten kohdalla ympärivuorokautinen päivähoito vielä mahdollistaa kolmivuorotyön.

Haasteita tuottavat myös koulujen loma-ajat. Lähiverkostojen apu on tarpeen. Myös palkattua apua tarvitaan, joka osaltaan tuntuu kukkarossa. Lähes kaikki kunnat ovat säästösyistä lopettaneet lapsiperheiden kotipalvelun. Kotipalvelua saavien lapsiperheiden määrä on vähentynyt viidennekseen 20 vuodessa, yli 60 000 perheestä noin 10 000:een. Vielä vuonna 1990 lapsiperheistä 8,2 prosenttia sai kotipalvelua. Vuonna 2011 kotipalvelua sai enää 1,6 prosenttia lapsiperheistä koko maassa. Tarve ei ole vähentynyt, päinvastoin. Keskusta esittää lapsiperheiden kotipalveluun lisää resursseja. Yhden vanhemman perheissä kotiavun merkitys voi olla korvaamaton.

TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

- Keskusta tunnistaa yksin elämiseen liittyvän yhteiskunnallisen muutoksen ja huomioi yksinelävien arjen ongelmakohdat päätöksenteossa paremmin.
- Yhteiskunnan pitää mahdollistaa erilaiset elämänvalinnat. Ihmisarvoon ja elämän merkityksellisyyteen tai yhteiskunnalliseen asemaan nuo valinnat eivät saa vaikuttaa. Yksin eläminen on elämänmuoto, lyhyt- tai pitkäaikainen ja sen taustalla on moninaisia syitä.
- Keskusta edistää yksineläjiin liittyvän tiedon ja tutkimuksen lisäämisestä sekä haluaa vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammatillista osaamista suhteessa yksinelävien väestöryhmän haasteisiin. Keskusta myös haluaa tukea yksineläviin liittyvän käsitteistön yhtenäistämistä ja väestöryhmän yhteiskunnallisen aseman esiintuontia julkisessa keskustelussa.
- Yksin eläminen on merkittävä köyhyysriski. Sitä ennaltaehkäistään parhaiten vahvistamalla perusturvaa ja tukemalla ihmisen työhön pääsyä erilaisissa elämäntilanteissa.
- Keskusta haluaa välttää yhteiskunnan asettamia maksuja tai verotuksen muotoja, jotka eivät kohdistu yksilöön vaan kotitalouteen, jolloin pariskunnat ja yksinelävät asettuvat eriarvoiseen asemaan.
- Yksin eläjien sosiaalisen verkoston merkitys tulee huomioida paremmin. Siksi selvitetään perintöverotuksen muutosta siltä osin, että yksineläjällä olisi mahdollisuus testamentata omaisuuttaan ja varallisuuttaan jollekin läheiselleen vastaavalla, alemmalla perintöveroprosentilla kuin lasten ja puolison osalta nyt on mahdollista.
- Yksinelävistä joka kolmas on eläkeläinen. Selvitetään mahdollisuudet luoda takuueläkkeeseen yksineläjien korotusosa.
- Yksinelävien taloudessa asumismenot nielevät suuren osan tuloista. Erityisesti pienten asuntojen hinnat pääkaupunkiseudulla ovat kivunneet kohtuuttomiksi. Siksi julkisen asuntotuotannon tulisi kyetä reagoimaan pienten asuntojen tarpeen lisääntymiseen. Valtion pitää kantaa tässä vahvaa vastuuta. On kyettävä tuottamaan neliöhinnaltaan edullisempia pienasuntoja. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota tonttipolitiikkaan, jotta yksinelävillekin olisi tarjolla mahdollisuus monimuotoiseen asumiseen.
- Keskusta esittää työasuntovähennysoikeuden laajentamista koskemaan myös yhden hengen talouksia.
- Yhden vanhemman perheiden tueksi Keskusta esittää joustavuutta päivähoitojärjestelyihin sekä kunnallisen kotiaavun laajentamista yhden vanhemman perheiden arjen tueksi nykyistä paremmin.

Keskustan ohjelmatyössä on hyödynnetty tutkielmaa: Eeva, Raija (2014) "Vahva täytyy olla että pärjää yksin" Diskursianalyttinen tutkimus yksinelävistä, heidän taloudellisesta asemastaan ja diskursiivisesta vallasta Taloussanomien nettikeskusteluissa. Pro-gradu -tutkielma. Turun yliopisto: Sosiaalitieteiden laitos. Julkaisematon.